

## FATMA ALİYE (1862 – 1936)



*Fatma Aliye (Vikipedi Görsel İmaj)*

### Eserleri

#### Roman

*Muhâdarât* (1892)

*Refet* (1897)

*Levâyah-i Hayât* (1898)

*Udî* (1898)

*Enîn* (1910)

#### Anı

*Nisvân-ı İslâm* (1891-92)

#### Felsefe

*Terâcim-i Ahvâl-i Felâsife* (1900)

*Tedkîk-i Ecsâm* (1900)

#### Biyografi

*Namdarân-ı Zenân-ı İslamiyân* (1899)

*Ahmet Cevdet Paşa ve Zamanı* (1914)

#### Tarih

*Tarih-i Osmanî'nin Bir Devre-i Mühimmesi-Kosova Zaferi, Ankara Hezimetî* (1913)

#### Diğer

*Ta'addüd-i Zevcât'a Zeyl* (1899)

*İstila-yı İslâm* (1900)

### Başarıları

Fatma Aliye Hanım, Türk edebiyatının ilk kadın romancısı olarak kabul edilir. Osmanlı kadın

hareketinin simge isimlerinden biridir. Romanlarında toplumsal sorunları, evlilik hayatını, kadınların yaşadığı sıkıntıları ele alır ve bu sorunlara çözüm yolları sunar. Kadınların eğitilmesi gerektiğini, kadın-erkek eşitliğini ve kadınların çalışma hayatında yer alması gerektiğini savunur.

Tanzimat döneminin aydın bir kadını olan Fatma Aliye Hanım'ın eserleri hem Osmanlı toplumunda hem de yurt dışında ilgiyle karşılanmıştır. Ahmet Mithat Efendi, *Fatma Aliye Hanım Yahud Bir Muharrire-i Osmaniye'nin Neş'eti* (1893-94) adlı eserinde Fatma Aliye'nin başarısını ve bir romancı olarak ortaya çıkışını anlatmıştır. 1893 yılında Chicago'daki World's Colombian Exposition Woman's Library, *The Woman's Library of the World's Fair* kataloğunda Fatma Aliye Hanım'a ve eserlerine yer vermiştir. Ayrıca *Nisvân-ı İslâm* (1891-92) adlı eseri Fransızca ve Arapçaya, *Udî* (1898) adlı romanı da Fransızcaya çevrilmiştir.

## BİYOGRAFI

Osmanlı devlet adamlarından Ahmet Cevdet Paşa'nın kızı Fatma Aliye Hanım, 1862 yılında İstanbul'da dünyaya geldi. Ağabeyi Ali Sedat Bey'in eğitimi için tutulan hocaların derslerini takip etti. Fransızca, matematik, tarih, felsefe ve edebiyat dersleri aldı.

Edebi hayatına George Ohnet'nin *Volonté* adlı romanını Fransızcadan *Meram* adıyla çevirerek başladı. Bu romanda "Bir Kadın" imzasını kullandı. Bu çevirisiyle dikkatleri üzerine çeken Fatma Aliye Hanım, "Meram Mütercimi" imzasıyla çalışmalarına devam etti. 1891 yılında edebi hayatında önemli bir yeri olan Ahmet Mithat Efendi ile *Hayal ve Hakikat* adlı bir roman yazdı. İlk romanı *Muhâdarât* 1892 yılında yayımlandı. Bu eserde Osmanlı toplumunda üst düzey aile yaşamı ve kadınların sorunları anlatılır. Fatma Aliye Hanım, kahramanları kadın olan *Refet*, *Levâiyih-i Hayât*, *Udî* ve *Enîn* adlı dört roman daha yazdı. Roman dışında tarih, felsefe ve anı türünde eserler verdi. *Tercüman-ı Hakikat*, *Hanımlara Mahsus Gazete*, *Mahasin*, *İnkılap* gibi birçok dergi ve gazetede farklı konularda ve özellikle kadınlar hakkında yazılar yazdı. Kadınların eğitilmesi ve çalışma hayatına katılması konusunda konferanslar verdi. 1897 yılında kurulan Cemiyet-i İmdadiye'de başış toplama çalışmalarına katıldı ve Hilal-i Ahmer Cemiyeti'nin ilk kadın üyesi oldu. Hayatı boyunca toplumun ilerlemesi ve kadınların aydınlanması için çalışan Fatma Aliye Hanım, 1936 yılında İstanbul'da vefat etti.